

nr. 4, pp. 13-31. ISSN 2587-3113; Online. Disponibil: <https://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/1056/982> [accesat 28.02.2025].

6. Legea voluntariatului, nr. 121 din 18.06.2010. Online. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2010, nr. 179-181, pp. 7-10. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140701&lang=ro [accesat 28.02.2025].

CZU 027.52(478-25):[303.4:005.591.6]=135.1

CERCETARE SOCIOLOGICĂ „SCHIMBAREA PRIN CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN PERCEPȚIA ANGAJAȚILOR BIBLIOTECII MUNICIPALE «B.P. HASDEU»”

*Lina IFTODI,
șef, Biblioteca „Liviu Rebreanu”*

Trăim într-o eră a globalizării, a progresului tehnologiilor informaționale și comunicaționale. Bibliotecile, în acest sens, nu sunt o excepție, noutatea și acceptarea ei fiind tendința acestor instituții. Ingeniozitatea și aplicabilitatea sunt așa-zisele „surori de cruce” care susțin activitatea bibliotecarului, transformând locul de muncă într-un adevărat laborator, într-un spațiu flexibil care inspiră libertate și motivează interesul sporit al utilizatorilor.

Pentru ca bibliotecile să rămână relevante și să răspundă ritmurilor solicitate de comunitate, sunt importante următoarele orientări esențiale:

- *flexibilitate și adaptabilitate*: biblioteci cu politici deschise care răspund rapid schimbărilor din comunitate și nevoilor individuale ale utilizatorilor; biblioteci cu capacitate de a integra rapid tehnologiile noi în activitate și de a adapta serviciile la necesitățile comunității;
- *inovarea continuă*: bibliotecile se transformă în adevărate centre de învățare continuă, unde organizatorii de evenimente culturale, educaționale sau interactive sunt persoane care contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, se implică în diverse activități, încurajând creativitatea și

inovația; crearea unui mediu de învățare continuă face ca biblioteca să fie un loc atractiv pentru utilizatorii de toate vârstele.

- *acceptarea tehnologiei*: tehnologiile moderne permit bibliotecilor să ajungă la utilizator într-un mod mult mai eficient și accesibil, oferindu-i acces rapid la informație, posibilități de participare la evenimente online, implicarea în activități educaționale într-un mod interactiv;
- *raționalizare și strategii eficiente*: este importantă maximizarea resurselor, adoptarea soluțiilor eficiente și colaborarea cu alte instituții pentru a crește impactul activităților și a obține resurse suplimentare, sprijinind astfel dezvoltarea unor proiecte de amploare.

Convinși fiind că schimbarea prin inovație este motorul dezvoltării, am încercat să aflăm, printr-un exercițiu sociologic, cum percep bibliotecarii acest subiect și ce își doresc pentru activitatea lor.

Scopul cercetării constă în identificarea viziunii bibliotecarilor asupra schimbării prin inovație și creativitate, ceea ce va scoate în evidență direcții de viitor și metode de implementare a schimbării. Obiectivele cercetării reies din scopul general și urmăresc:

1. analiza abordărilor (percepții, viziuni și tendințe) privind schimbarea la nivel global în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM);
2. investigarea modului prin care bibliotecile răspund la schimbare, pornind de la experiențele proprii;
3. înțelegerea percepției bibliotecarilor asupra rolului schimbării în activitatea bibliotecii;
4. identificarea celor mai eficiente metode de stimulare a inovației;
5. identificarea strategiilor prin care bibliotecarii pot stăpâni schimbarea și pot menține un parcurs ascendent al inovației și schimbării în activitatea profesională.

Această cercetare are la bază premise deja existente, nefiind demarată de la zero. Una dintre mize ale cercetării a fost de a afla viziunea bibliotecarilor din cadrul BM, care au participat la elaborarea volumului *Puterea inovației* (2022), pentru a urmări schimbarea percepției și viziunilor referitoare la inovație și creativitate în ultimii trei ani.

Chestionarul a fost structurat pe obiectivele cercetării cu o marjă mare de libertate. Alături de întrebările închise, urmau

întrebările deschise care reclamau de la respondenți să ofere definiții proprii, să caute metode de dezvoltare a creativității și strategii de implementare a inovației, cât și metodele prin care vor să învețe despre schimbare și inovație. Rezultatele cercetării vor contribui la regândirea atitudinilor față de schimbare și inovare, la stimularea interesului bibliotecarilor pentru dezvoltarea și aplicarea creativității lor în activitatea profesională.

La cercetare au participat 111 respondenți, care au completat sondajul și au spus mai mult decât îi obligau întrebările. Astfel, am obținut o bază reprezentativă de date pe care o pot valorifica secțiunile metodice ale BM „B.P. Hasdeu” ca aport comun adus la schimbare și inovare a BM.

Chestionarul a scos în evidență multe aspecte referitoare la calitatea activității, la spații, facilități, dotări, atmosferă ș.a. din cadrul filialelor și secțiilor BM. Sugestiile, recomandările și feedbackul constructiv vor servi drept repere pentru elaborarea unui plan de îmbunătățire a activității și de eficientizare a instruirii bibliotecarilor dornici de dezvoltare profesională.

Pentru a înțelege modul în care este percepută schimbarea de angajații BM, am realizat o analiză a cărții *Puterea inovației*, un volum creat de angajații BM. Observăm că diverse opinii au și puncte de tangență, făcând posibile luările de atitudine, angajarea întru mobilizarea eforturilor în scopuri nobile ce asigură performanța:

- *Nelly ȚURCAN*: „Astăzi, schimbarea este văzută nu doar ca «armonizare-adaptare», ci și ca o «nevoie-necesitate». Schimbările afectează toate nivelurile de educație și obligă bibliotecile să considere învățarea pe tot parcursul vieții ca unul dintre obiectivele lor educaționale”;
- *Elena BUTUCEL*: „Împreună cu Echipa Hasdeu, venim cu multe provocări pentru comunitate, implementăm schimbarea pentru a consolida instituția și a ne menține ca o sursă veritabilă de informare și învățare pentru chișinăuieni”;
- *Ludmila DOGOTARI*: „Echipa de filiale și secții a BM îmbrățișează și încurajează schimbarea, o echipă pozitivă cu spirit familial profund”;
- *Aliona NOSATÎI*: „Am îmbrățișat schimbarea, ambiția, dorința, creativitatea și m-am pornit la drum. Fiecare gram de succes a depins de ceea ce am realizat”;
- *Svetlana GUMENI*: „Încerc să îmbunătățesc și să aduc schimbarea în comunitatea mea, încerc să învăț și pe alții ceea ce am învățat

- eu și continui să mă dezvolt în direcțiile pe care le solicită comunitatea. Îmi doresc să fiu utilă și de folos bibliotecii chiar și peste două sau trei decenii, să fiu în ritmul schimbării, a progresului și a nevoii utilizatorilor, care, cu siguranță, nu vor fi simple”;
- *Elena DABIJA*: „Mereu am fost în pas cu schimbările provocate de viața cotidiană, iar schimbările necesită și mari eforturi pentru a fi în pas cu timpul”;
 - *Liuba CIOBANU*: „Într-o era a globalizării, adaptarea la schimbare și centrarea pe satisfacția necesităților utilizatorului modern sunt două obiective indispensabile activității bibliotecii. Bibliotecarul de succes este cel care reușește să transmită acel spirit de abnegație utilizatorilor săi, să aducă schimbarea comunității”;
 - *Elena VULPE*: „În această lume, care se redimensionează, se reorganizează, misiunea bibliotecii este de a fi pregătită pentru schimbare, venind în fața publicului cu noi strategii și metode de difuzare a informației, cu o nouă generație de servicii utile și necesare utilizatorilor pentru a diminua șocul viitorului și a-i pregăti pentru viață”.

Schimbarea este văzută de bibliotecarii BM ca oportunitate de prosperare și dezvoltare a instituției, angajații BM având un rol fundamental în a răspunde nevoilor comunității, dar și provocărilor viitorului.

Definiția dată de dr. conf. Lidia Kulikovski reflectă esența unei biblioteci: „Biblioteca este un teritoriu al posibilităților, ea poate fi generatoare sau ofertantă, în toate sensurile cuvântului – să creeze noi idei, să asocieze semnificații în mod conștient, să contribuie și să se plieze pe diferite situații”. Acest gând valoros este continuat și de Ludmila Capița care susține următoarele: „Biblioteca s-a transformat într-un centru multifuncțional. Cititorul vine astăzi la bibliotecă nu doar pentru o carte, ci și pentru comunicare, satisfacție și realizarea abilităților, talentelor, ambițiilor social adăugate, pentru petrecerea timpului liber intelectual și pentru informare”.

Cu referire la puterea inovației, colegii noștri afirmă:

- *Mariana HARJEVSCHI*: „Inovația a fost mereu motorul instituției noastre spre transformare”;
- *Vitalie RĂILEANU*: „Suntem mereu în căutarea noului, fiind transportatori de informații, de publicații, debuturi etc.”;
- *Ludmila PÂNZARI*: „Sunt ferm convinsă că voi fi și în continuare adepta noului, a inovației ce conduce la dezvoltarea personală și profesională”;
- *Liuba CIOBANU*: „Sunt bibliotecar, un bibliotecar fidel profesiei, care acceptă schimbarea, diversificarea, inovarea, căci biblioteca face parte din viața mea, zi de zi, an de an”;

- *Elena SINIȚA*: „Am fost atrasă într-o permanentă căutare a necesității de a implementa, schimba, configura, perfecționa, inova și de a realiza lucruri bune pentru bibliotecă și membrii comunității”;
- *Angela VINTILĂ*: „Este un domeniu pe cât de divers, pe atât de cognitiv. Aici ești mereu în căutarea a ceva nou, captivant, savuros”;
- *Tatiana COȘERI*: „La BM, lucrurile se fac cu inspirație. Obiectivele sunt stabilite clar și indică direcția bibliotecii de viitor. Libertatea de a acționa generează inovații. BM își dorește să fie în fruntea inovației, acest lucru necesită angajați-actanți creativi. Soluția este urmărirea unui obiectiv printr-o cultură organizațională”;
- *Lilia GAMARȚA*: „De la începuturi, mi-am propus, împreună cu echipa, să ne implicăm mai activ și mai creativ în modernizarea și îmbunătățirea serviciilor, în promovarea lecturii, încheierea a noi protocoale de colaborare cu partenerii, crearea unei comunități puternice în jurul bibliotecii și în interiorul ei, astfel încât biblioteca să fie locul cel mai potrivit în care oamenii învață, descoperă, împărtășesc experiențe, cunoștințe, pasiuni...”;
- *Stela TYMOFTI*: „Biblioteca «Târgu Mureș» e într-un proces de modernizare continuă, inițiind servicii de dezvoltare a competențelor pentru întreaga comunitate – fie de arta vorbirii, fie competențe digitale, de mecanică și programare în robotică”.

Inovația realizată continuu este asigurată de echipa instituției. Aici, fiecare membru își aduce contribuția unică, iar diversitatea de perspective, experiențele și abilitățile împărtășite pot conduce spre soluții creative și inovative, cum, de exemplu, sunt cele pe care le vom evidenția în continuare:

- *Lidia KULIKOVSKI*: „Echipa BM este formată dintr-un număr de grupuri diverse ca ierarhie, ca specific, limbă, cultură, pregătire profesională, credință, experiență, pasiune, talent (un puzzle multicolor). Ne-am convins de nenumărate ori că produsele creative de succes cresc cel mai previzibil atunci când se alimentează din resursele unei rețele de oameni care nu se văd pe ei înșiși drept obișnuiți, ci mai degrabă uniți printr-o idee. Oferim oportunități și provocări chișinăuienilor. Împlinirea creativă a unui manager se produce atunci când are o echipă care nu doar vine cu idei noi, ci are o echipă pe care o ajută să le îmbrățișeze și să le execute”;
- *Ivan PILCHIN*: „Sunt ferm convins de faptul că doar atunci reușești să ajungi la o anumită performanță și succes, când faci parte dintr-o echipă consolidată, creativă și dedicată, când există o sinergie și complementaritate umană dintre membrii colectivului”.

Bibliotecarii s-au adaptat cerințelor secolului XXI. Tatiana Donțu expune reperatele care o ghidează în activitatea ei zi de zi în felul următor: „Cine sunt eu, bibliotecarul secolului XXI? În

primul rând, versat, educat, cu gândire creativă, profesionist, iubitor, care îmi cunosc treaba; în al doilea rând, sunt interesat și plăcut în comunicare, tolerant cu opiniile altora, interlocutor amabil; în al treilea rând, un specialist care știe să lucreze în echipă, se străduie să-și dezvăluie creativitatea și continuă să se dezvolte atât ca persoană, cât și ca profesionist”.

Tamara Gurali își exprimă motivația care a determinat-o să devină bibliotecar, afirmând: „Am devenit bibliotecar cu o mare dorință de a face schimbare, de a mă conecta cu oameni experimentați, inteligenți și inventivi”. Elena Dabija mărturisește: „Rămân bibliotecară pe viață; cu energie creativă promovez, pe propria răspundere, brandul Mihai Eminescu și miraculoasa cultură românească generațiilor de azi, dar și generațiilor următoare”.

De la primele conexiuni ale bibliotecarilor cu biblioteca este necesar ca ei să-și formeze atitudinea față de sine și față de utilizatori, să contribuie continuu la obținerea performanțelor, să facă față schimbărilor impuse de societate, să conștientizeze că trebuie să fie eficienți în profesie și să-și valorifice timpul, profesionalismul. Iată spicuri din poveștile unor colegi:

- *Tatiana COȘERI*: „Avem nevoie să excelăm. Am schimbat, după puteri, ceea ce era de schimbat, am învățat din mers. Viziunile erau transformate în acțiuni, convingerile devenind realitate și semnificative cu rezultate concrete”;
- *Angela BORȘ*: „În echipa Bibliotecii Mari, am devenit un bibliotecar modern. Făcând parte din echipa Bibliotecii Mari, nu încetez să cresc, să mă dezvolt, să însușesc și să învăț în continuare”;
- *Elena SINIȚA*: „Pentru a fi eficientă în activitatea mea, sunt deschisă noilor orientări și servicii oferite utilizatorilor prin prisma noilor performanțe tehnologice. Activitatea creativă este necesară, având un caracter complex al muncii mele cu utilizatorii, perfecționându-mă continuu într-o lume mereu în schimbare”;
- *Alina BĂLĂNESCU*: „Bibliotecarul de astăzi trebuie să cunoască tendințele actuale de dezvoltare, schimbările de infosferă, tehnologiile de informare și comunicare, să muncească permanent pentru a căpăta noi cunoștințe și competențe ca să poată face față noilor cerințe. Noi, cei din Echipa Hasdeu, suntem o comunitate profesională mereu în dezvoltare, mereu creativi și inovativi;
- *Elena BUTUCEL*: „Misiunea noastră e să ne cultivăm zi de zi, să ne autoinstruim, să ne diversificăm abilitățile precum meșterul care știe și poate să facă de toate”.

Pentru bibliotecar, fiecare eveniment organizat este un act de manifestate a profesionalismului, o căutare și o descoperire a

noului, o materializare de idei, o concentrare pe modele și practici de urmat, care pot fi adaptate și implementate continuu în instituția în care activează. Astfel, bibliotecarul nu doar că învață din experiențele altor instituții, dar are și ocazia de a împărtăși propriile sale realizări și provocări.

În prezent, într-o lume aflată în permanentă schimbare, dezvoltarea abilităților creative ale bibliotecarilor este indispensabilă, este chiar un proces fundamental pentru biblioteci, esențial întru supraviețuire și dezvoltare a acestora, deschizându-le calea spre performanță. Bibliotecile au nevoie de bibliotecari competenți, creativi, bine instruiți, pentru că ei contribuie decisiv la crearea imaginii instituției sale.

Bibliotecarii sunt resursele inepuizabile de creativitate, de soluții și de idei noi, originale și valoroase. Ei dețin potențialul necesar pentru a crea produse și servicii de valoare, care să satisfacă cerințele sau să răspundă mai bine unor exigențe din partea utilizatorilor. Lidia Kulikovski menționează: „Bibliotecarii noștri nu au pregetat să-și pună la dispoziție competențele și să-și răspândească ideile. Fiecare dintre ei s-au transformat în bibliotecarul care născoceste idei noi și le transformă în realitate”.

Renumitul chimist american Linus Pauling menționa: „Cel mai bun mod de a obține o idee bună este să ai o mulțime de idei”. Un număr mai mare de idei, oricât de nebunești ar părea la început, pot deschide drumul către realizări colosale, fiindcă uneori tocmai cele mai mici și aparent neînsemnate încercări devin sprijinul care te duce, pas cu pas, spre ceva cu adevărat extraordinar. În acest context, Liliana Juc afirmă: „Biblioteca e locul unde orice vis se îndeplinește și orice idee năstrușnică este bine primită!”, iar Oxana Andreev evidențiază: „Am optat întotdeauna pentru idei creative, inovative, deosebite, care, odată implementate, să aducă un feedback bun. Rezultatele obținute i-au făcut pe colegi să-mi destăinuie că îi inspiră cu ideile mele și, de fiecare dată, sunt siguri că vor fi de succes”. „Prosperăm pentru că evoluăm permanent. Avem fel de fel de idei nebunești, care nu stau stocate, păstrate în mintea noastră, dar le împărtășim celor din jur. Ca să obții o reacție WOW, trebuie să faci ceva puțin neconvențional și inovator”, subliniază Ludmila Dogotari.

Creativitatea este esențială pentru orice instituție care dorește să rămână relevantă și să se adapteze la schimbările rapide din societate. În contextul bibliotecilor, creativitatea nu doar că susține

schimbarea, dar și oferă noi produse, propune servicii interesante care să răspundă nevoilor utilizatorilor într-un mod inovativ și eficient.

Biblioteca Municipală (BM) este un exemplu de instituție care oferă servicii pentru toate categoriile de vârstă (de la copii la seniori), având astfel un impact semnificativ asupra întregii comunități. „Serviciile au devenit esența culturii noastre instituționale. Pasiunea fiecărui bibliotecar a devenit, prin conceptele «a crea» și «a inova», de a găsi constant noi căi pentru a îmbunătăți serviciile, acestea devenind o mentalitate și o forță transformatoare”, menționează Mariana Harjevschi. Ideea este împărtășită și de alți colegi care pun în lumină importanța prestării serviciilor de înaltă calitate:

- *Liliana JUC*: „Atunci când prestezi un serviciu pe care îl dorești o carte de vizită a bibliotecii, e nevoie de timp, forță creatoare și investiție morală”;
- *Aliona NOSATII*: „Un serviciu de calitate are posibilități uimitoare și toți avem șansa de a implementa servicii extraordinare în structura bibliotecii în care activăm”;
- *Parascovia ONCIU*: „Ne bazăm pe cultura care pune serviciile pe prim-plan; instituția are nevoie de această cultură ca să crească și să se adapteze, să păstreze angajații și utilizatorii pentru perioade lungi și să supraviețuiască într-o lume aflată într-o veșnică schimbare”;
- *Natalia KRAVCIUC*: „E de menționat că numărul cititorilor de la o zi la alta e mereu în creștere. Lor le propunem atât servicii tradiționale, cât și noi, moderne, mergând în pas cu dezvoltarea tehnologică a comunității și soluționând problemele lor de învățare prin crearea de abilități artistice, creative, de orientare informațională, de relaționare și petrecere a timpului liber prin diverse forme și activități de animație”;
- *Mariana HARJEVSCHI*: „BM continuă să inventeze și să producă servicii/resurse, edificând un adevărat nume de succes și de încredere”.

Aceste afirmații reflectă angajamentul Echipei BM de a îmbunătăți și regândi continuu serviciile oferite, evidențiind faptul că inovația și creativitatea sunt componente esențiale ale culturii instituționale. BM caută mereu căi de a îmbrățișa noul, schimbarea, iar în acest scop dispune/posedă toate competențele necesare întru susținerea serviciilor inovatoare și satisfacerea cerințelor de formare și dezvoltare a cetățenilor. Prin intermediul serviciilor inovative, BM nu doar răspunde provocărilor prezentului, ci se afirmă

ca un centru de excelență datorită capacității sale vizionare, orientându-se spre cerințele viitoare ale comunității și concentrându-se pe documentare, educație continuă și implementarea de idei noi.

Deschiderea spre inovație și creativitate evoluează vertiginos, constituind un avantaj al competitivității în orice domeniu. Dr. conf. Lidia Kulikovski remarcă faptul că „starea perpetuă de creativitate și inovație, de căutare a noului face fiecare an neobișnuit, distinct, remarcabil și, ca experiență, memorabil”, iar dr. Mariana Harjevschi, ținând seama de importanța profesiei de bibliotecar, de potențialul și competențele acestuia, afirmă: „Procesele, inițiativele, proiectele transformatoare ne-au ajutat să avem cel mai interactiv dialog cu utilizatorii, să concepem cele mai extraordinare proiecte, să transpunem în practică cele mai neordinare idei și să surprindem comunitatea prin cele mai moderne servicii bazate pe tehnologii”.

Pentru a construi un mediu adaptabil și performant, atât la nivel individual, cât și organizațional, inovarea, învățarea continuă și inteligența colectivă reprezintă piloni fundamentali. Aceste concepte nu funcționează izolat, ci sunt interconectate, formând un cadru integrat pentru progresul sustenabil. Inovația continuă se bazează pe procesul de învățare constantă, în timp ce inteligența colectivă maximizează potențialul fiecărei idei și soluții prin colaborare și schimb de cunoștințe. Astfel, într-un mediu dinamic, aceste principii devin esențiale pentru a rămâne competitiv și relevant pe termen lung.

Cu scopul de a identifica percepțiile, atitudinile și nevoile bibliotecarilor din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în raport cu schimbarea, creativitatea și inovația în activitatea profesională, am realizat sondajul cu genericul „Puterea schimbării prin creativitate și inovație”. Chestionarul a avut rolul de a evidenția modul în care a fost înțeleasă și abordată schimbarea în cadrul activităților bibliotecii, precum și atitudinea personalului față de procesele de inovare și exprimare creativă.

Sondajul a fost realizat în perioada 7-14 aprilie 2025, pe un eșantion de 111 de respondenți din toate structurile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”: administrația, biblioteci-filiale, centrele și secțiile BM. În calitate de instrument de colectare a datelor a

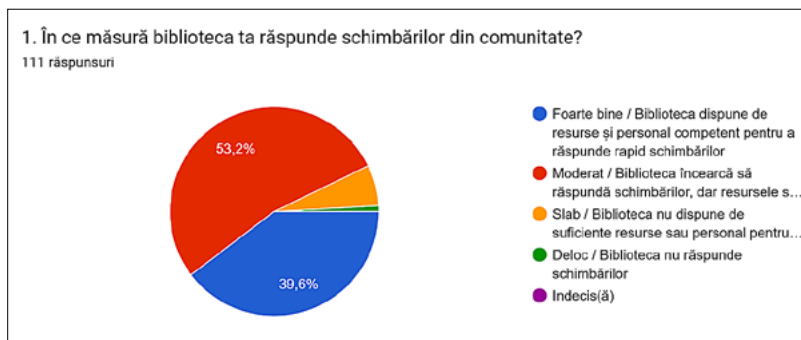

Figura nr. 1. Percepția respondenților privind capacitatea bibliotecii de a răspunde schimbărilor din comunitate.

fost utilizat un chestionar online, elaborat pe baza formularelor Google.

Majoritatea respondenților (53,2% – 59 de persoane) consideră că biblioteca *încearcă să răspundă schimbărilor din comunitate*, însă *resursele sunt limitate*, ceea ce indică un nivel *moderat* de adaptabilitate. Un procent semnificativ (39,6% – 44 de respondenți) evaluează răspunsul bibliotecii ca fiind *foarte bun*, menționând că instituția *dispune de resurse și personal competent* pentru a reacționa rapid la schimbări. Pe de altă parte, 7 respondenți au apreciat capacitatea bibliotecii ca fiind *slabă*, invocând lipsa resurselor și a personalului adecvat pentru implementarea schimbărilor, iar un singur participant (1 respondent) a considerat că biblioteca *nu răspunde deloc* schimbărilor din comunitate. Percepția generală este pozitivă sau, cel puțin, moderată – peste 90% dintre respondenți consideră că biblioteca face eforturi să răspundă schimbărilor, chiar dacă resursele disponibile sunt uneori limitate. Acest fapt reflectă o direcție favorabilă de dezvoltare, însă evidențiază și nevoia unui sprijin constant prin alocarea de resurse necesare și investiții în formarea continuă a personalului.

La întrebarea *Cum percepi implementarea schimbărilor inovative în viața ta profesională sau personală?*, mai mulți respondenți s-au arătat deschiși și favorabili față de schimbările inovative, manifestând o atitudine pozitivă și o dorință de adaptare la noile tendințe și tehnologii. Astfel, 60 de respondenți ($\approx 54,1\%$) au declarat că se simt *provocați*, dar *dispuși să învețe*, sugerând o atitudine pozitivă, însă rezervată, în fața inovației. În același timp, 41 de respondenți ($\approx 36,9\%$) au afirmat că sunt *entuziasmați și deschiși* față de schimbări, demonstrând un nivel ridicat de acceptare și curiozitate. Un număr de 8 respondenți preferă *metodele*

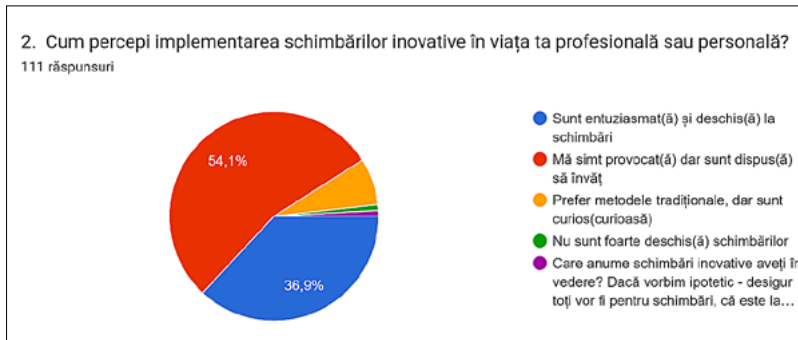

Figura nr. 2. Percepția respondenților privind implementarea schimbărilor inovative în viața lor profesională sau personală.

tradiționale, dar rămân curioși, ceea ce arată o oarecare rezistență la schimbare, însă nu o respingere completă. Doar 1 respondent a declarat că *nu este foarte deschis schimbărilor*, reprezentând un procent nesemnificativ.

Un respondent a formulat o remarcă critică, întrebând: „Care anume schimbări inovative aveți în vedere? Dacă vorbim ipotetic – desigur, toți vor fi pentru schimbări, că este la modă (vom schimba totul și vom trăi fericiți). În forma aceasta întrebarea nu are mult sens, pur și simplu este formală”. Cu toate acestea, rezultatele generale evidențiază o tendință predominant favorabilă față de schimbările inovative. Chiar dacă există și opinii mai rezervate sau critice, majoritatea răspunsurilor reflectă o atitudine pozitivă, caracterizată prin deschidere și disponibilitate pentru adaptarea și integrarea inovațiilor, atât în plan profesional, cât și personal.

În cadrul sondajului, participanților li s-a cerut să își definească propria înțelegere a conceptului de „inovație” în contextul actual. Răspunsurile au evidențiat, în mare parte, o percepție pozitivă și orientată spre aplicabilitate, subliniind rolul concret pe care inovația îl joacă în transformarea societății și în dezvoltarea domeniului profesional. Majoritatea respondenților au asociat inovația cu *crearea unor produse sau servicii care îmbunătățesc viața oamenilor* (62,2% – 69 de respondenți). De asemenea, un număr semnificativ a subliniat rolul inovației în *adaptarea la schimbările rapide din societate* (58,6% – 65 de respondenți) și în *transformarea ideilor creative în soluții practice* (49,5% – 55 de respondenți). Pentru 52 de respondenți (46,8 %), inovația ar însemna *creativitate în soluționarea problemelor și utilizarea tehnologiilor pentru a îmbunătăți serviciile bibliotecii*.

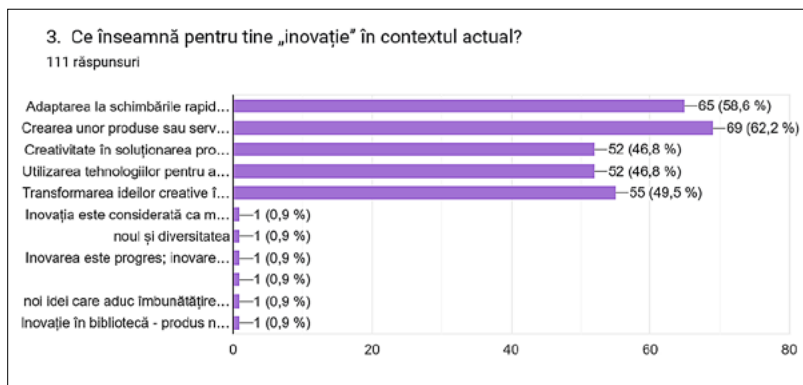

Figura nr. 3. Perceperea conceptului de „inovație” în contextul actual.

Pe lângă opțiunile prestabilite, răspunsurile deschise oferite de participanți au adus nuanțe valoroase asupra modului în care este percepută inovația. Unii au definit-o ca fiind *progres, dorință de excelență, deschidere către nou și diversitate, ca generatoare de idei care aduc îmbunătățiri semnificative*. Alții au subliniat rolul inovației ca *motor esențial al dezvoltării economice în contextul economiei globale contemporane*. În ceea ce privește domeniul biblioteconomic, au fost oferite interpretări care privesc inovația ca *pe un produs nou sau un mod de lucru nou, aplicat în managementul colecțiilor sau în deservirea utilizatorilor*. Aceste opinii reflectă o înțelegere complexă și diversificată a conceptului de inovație – de la abordări filozofice și economice, până la aplicabilitate practică în activitățile cotidiene sau profesionale.

În ceea ce privește metodele de stimulare a inovației în bibliotecă (*Întrebarea nr. 4.*), cei mai mulți respondenți au indicat, ca prioritate, *investițiile în tehnologie și modernizarea spațiilor*, opțiune selectată de 86 de participanți (77,5%). Acest răspuns reflectă dorința clară de a adapta serviciile bibliotecii la cerințele erei digitale și de a crea infrastructura necesară pentru schimbare. Pe locul al doilea, cu 77 de răspunsuri (69,4%), se află *formarea continuă a personalului pentru a obține noi abilități și specializări*, ceea ce evidențiază importanța dezvoltării competențelor profesionale pentru susținerea inovației. De asemenea, *crearea unui mediu de lucru care promovează gândirea creativă și schimbul de idei* a fost menționată de 67 de respondenți (60,4%), subliniind importanța climatului organizațional în generarea de idei și soluții noi.

O altă metodă considerată relevantă, deși menționată într-o proporție mai redusă (41,4%), este *implicarea utilizatorilor în*

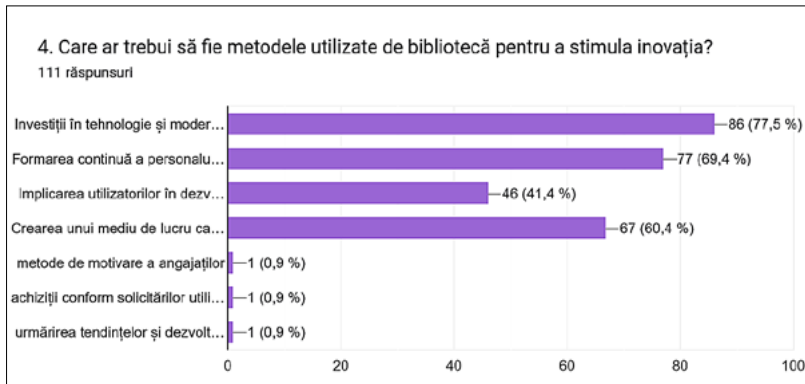

Figura nr. 4. Metodele utilizate de bibliotecă pentru a stimula inovația.

dezvoltarea de noi servicii și programe, ceea ce evidențiază importanța cooperării cu aceștia și necesitatea consolidării relației dintre bibliotecă și membrii comunității.

Pe lângă opțiunile frecvent menționate, au fost semnalate și alte idei: *urmărirea tendințelor și stimularea curiozității, lectura cărților despre inovație, forme nonstandard de promovare a lecturii, metode de motivare a angajaților, precum și achiziții adaptate solicitărilor utilizatorilor.*

Pentru a deveni un spațiu cu adevărat inovativ și atractiv pentru comunitate, biblioteca trebuie să adopte o serie de metode și strategii care pun accent pe creativitate, colaborare, dezvoltare profesională și modernizare. În urma analizei sugestiilor primite, s-au conturat mai multe direcții esențiale pentru stimularea inovației în cadrul bibliotecii.

1. Dezvoltarea unei culturi organizaționale deschise și inovatoare

- Biblioteca de azi trebuie să creeze un mediu deschis, să încurajeze ideile noi, pentru a sprijini inovația atât în interiorul său, cât și în comunitate.
- Încurajarea fiecărei personalități, posibilitatea de a-și exprima opinia și ideea, indiferent cât de haioasă ar fi, poate genera idei inovative și utile pentru alți membrii din echipă.
- La dorință, ideile pot fi propuse anonim, din motive că unele persoane suferă de frica de a vorbi în public și de a nu spune idei trăsnete din teamă de a nu fi acceptate sau chiar de a primi comentarii negative.

- Persoana care încurajează grupul spre a folosi metode inovative ar trebui să fie un model: să nu judece, să nu comenteze negativ, să susțină pe toată lumea și, desigur, să vină cu idei inovative.
- 2. Cultura experimentării și colaborării**
- Organizarea de sesiuni de brainstorming între bibliotecari și utilizatori, urmate de ateliere de implementare a ideilor.
 - Experimentarea noilor forme de servicii. Crearea unui mediu de lucru care promovează gândirea creativă și schimbul de idei.
 - Colaborarea bibliotecii cu școlile din zonă pentru a crea proiecte comune, în care elevii să vină cu idei noi pentru activități sau spații din bibliotecă.
 - Cultivarea unei culturi a experimentării în cadrul echipei/echipelor și organizarea/susținerea unor evenimente (concursuri, campionate, festivaluri etc.) care să promoveze gândirea creativă, produsele și serviciile inovative.
- 3. Dezvoltarea de spații și infrastructură pentru inovație**
- Amenajarea unui Innovation Hub – un spațiu dedicat colaborării, prototipurilor, proiectelor creative.
 - Crearea spațiilor moderne, flexibile, accesibile și atractive pentru toate vârstele, în scopul de a facilita accesul utilizatorului la informație.
 - Spații unde utilizatorii pot testa idei și învăța prin practică.
 - Investiții în mobilier nou, echipamente IT performante, instrumente multimedia (aparate foto, camere, imprimante 3D etc.) și achiziția cărților noi din diferite domenii.
- 4. Implicarea comunității și a tinerilor**
- Colaborări cu instituțiile de învățământ și organizații externe.
 - Implicarea tinerilor, voluntarilor, studenților din domenii conexe pentru a aduce o perspectivă nouă.
 - Evenimente cu participarea utilizatorilor (hackathoane, „La o cafea cu...”, ateliere de creație etc.).
 - Accesul utilizatorilor la cursuri online, cărți digitale și instrumente pentru învățare sau creativitate, astfel încât aceștia să poată explora mai multe posibilități.

5. Formare și instruire continuă

- Instruiri pentru dezvoltarea abilităților digitale: folosirea resurselor online, a bazelor de date, a instrumentelor digitale moderne.
- Ateliere practice pentru toate vârstele – artă, meșteșuguri, design, tehnologie.
- Organizarea de evenimente interactive.
- Încurajarea gândirii creative și soluționarea problemelor locale, învățarea prin practică.
- Schimburi de experiență: vizite la alte biblioteci din țară sau din străinătate.

6. Parteneriate strategice și investiții externe

- Stabilirea de parteneriate cu organizații educaționale, culturale, ONG-uri, companii private.
- Atragerea investițiilor pentru bibliotecă din partea diferitor organizații, pentru a cerceta și a descoperi cât mai multe metode inovative, pentru a crea ceva unic și original.
- Participarea la proiecte și concursuri organizate de instituții naționale (BM, BNRM, BNC „Ion Creangă”).

7. Cercetare și adaptare continuă

- Cercetarea permanentă a nevoilor comunității – adaptarea serviciilor în funcție de cerințele reale ale utilizatorilor.
- Integrarea feedbackului constant de la utilizatori în procesul decizional.
- Introducerea de procese noi, dezvoltarea de proiecte proprii, programe de mentorat și teambuilding.

8. Motivarea angajaților

- Cercetarea surselor ce stimulează inovația.
- Premiera implementării serviciilor inovative.
- Organizarea de evenimente și concursuri inovative.

Răspunsurile la întrebarea *Cum definești creativitatea?* reflectă o înțelegere amplă și nuanțată a conceptului de creativitate, care îmbină perspective personale, cognitive și sociale, evidențiind creativitatea ca o competență esențială în multiple domenii.

Cea mai frecvent invocată definiție a creativității este *capacitatea de a crea ceva nou*, menționată de 65 de respondenți (58,6%). Aceasta reflectă o percepție tradițională, dar fundamentală, asupra creativității – ca forță generatoare de noutate și inovație. Totodată, 60 de respondenți (54,1%) asociază creativitatea cu *abilitatea de a*

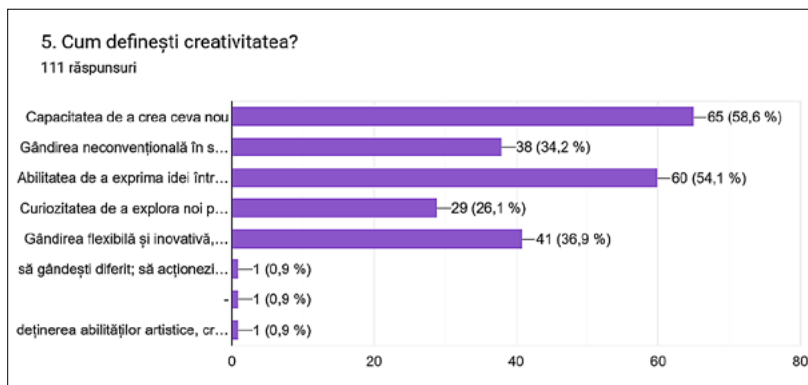

Figura nr. 5. Defnirea creativității.

exprima idei într-un mod unic și original, accentuând importanța exprimării personale și a stilului distinct. O altă dimensiune importantă este creativitatea ca metodă de *rezolvare a problemelor*, evidențiată de 38 de respondenți (34,2%) prin ideea de *gândire neconvențională* și, de 41 de respondenți (36,9%), prin referire la *gândirea flexibilă și inovativă, care iese din tipare*. Acest aspect sugerează că creativitatea nu este doar un act artistic, ci și o resursă importantă în luarea deciziilor și găsirea soluțiilor în situații diverse. De asemenea, 29 de respondenți (26,1%) au caracterizat curiozitatea (*dorința de a explora noi idei și posibilități*) drept trăsătură definitorie pentru persoanele creative.

Definițiile alternative oferite de respondenți conturează o imagine complexă și nuanțată a creativității, demonstrând că aceasta este percepută ca o resursă valoroasă dincolo de domeniul artistic. Ea este văzută ca o *modalitate de a gândi și acționa diferit, de a construi relații autentice și de a comunica sau prezenta idei și instituții într-un mod inovator*. Multe răspunsuri o definesc ca *ieșirea din tipare, curajul de a experimenta, gândire nonconformistă sau modul personal de a concepe realitatea*, ceea ce sugerează nevoia de libertate mentală și deschidere spre necunoscut.

Creativitatea este descrisă frecvent ca *abilitatea de a genera idei noi, originale, valoroase și utile*. Pentru unii, aceasta înseamnă *transformarea ideilor și visurilor în realitate, combinarea de concepte din domenii diferite sau puterea de a transforma idei simple în soluții inovatoare*. Definițiile propuse de respondenți sugerează că valoarea creativității nu constă doar în inovație, ci și în aplicabilitatea sa practică, reflectând modul divers în care oamenii o înțeleg și o experimentează.

Pentru alți respondenți, creativitatea este și o formă de exprimare personală și de autorealizare: *procesul de a-ți folosi imaginația, exprimarea prin desen, poveste sau joc, manifestarea unei gândiri libere, independente și neîngrădite, forța de a explora și exprima noul, dar și puterea de a învăța din greșeli și de a merge mai departe.*

Mai multe răspunsuri evidențiază legătura dintre creativitate și activitatea profesională. Creativitatea asigură *îmbunătățirea atmosferei de lucru, valorificarea potențialului bibliotecarului, dezvoltarea de servicii noi, spații și metode inovatoare pentru utilizatori sau transformarea bibliotecii într-un loc dinamic și inspirațional.* Ea mai este definită și ca *abilitatea de a răspunde nevoilor comunității sau arta de a identifica legături între nevoi și resurse, generând valoare socială.* De asemenea, creativitatea este asociată cu procesul de învățare continuă, adaptare și descoperire. Ea este percepută ca *proces continuu de experimentare și evoluție, capacitate de a transforma resursele existente în oportunități și curajul de a privi lucrurile dintr-o altă perspectivă.* Creativitatea înglobează atât dimensiuni cognitive, cât și emoționale, fiind legată de imaginație, curiozitate, joc, plăcere și chiar de *norocul de a avea mâini dibace.*

Astfel, creativitatea este percepută ca o competență multidimensională ce îmbină noutatea, expresivitatea, flexibilitatea gândirii și dorința de explorare. Această varietate de definiții evidențiază nu doar complexitatea conceptului, ci și importanța lui în multiple arii ale vieții personale și profesionale.

La întrebarea *Care ar fi factorii ce ar stimula creativitatea bibliotecarilor?*, răspunsurile participanților subliniază o serie de factori esențiali care contribuie la stimularea creativității în rândul bibliotecarilor. Cel mai frecvent respondenții optează pentru *accesul la tehnologii moderne și resurse inovative* (64%), care oferă suport concret pentru dezvoltarea unor servicii noi și atractive. Aproape la fel de importante sunt *formarea continuă și educația profesională* (62,2%), alături de *un mediu de lucru confortabil și motivant* (62,2%), ce creează condiții favorabile pentru exprimarea ideilor originale. *Feedbackul constructiv din partea comunității, utilizatorilor și managementului de vârf* (41,4%) este perceput ca un stimul important, încurajând bibliotecarii să își adapteze și să își îmbunătățească permanent activitățile. *Colaborarea cu instituții și organizații externe* (39,6%) oferă oportunități valoroase de schimb de idei și bune practici, contribuind la extinderea orizontului profesional.

Un procent semnificativ al respondenților evidențiază și importanța *implicării în proiecte care depășesc limitele tradiționale ale bibliotecii* (35,1%), dar și a *încrederii în propriile abilități și a curajului de a încerca lucruri noi* (34,2%), factori care reflectă dimensiunea personală a creativității. În final, *o cultură organizațională deschisă, care încurajează inovația și experimentarea* (31,5%) este esențială pentru susținerea inițiativelor creative pe termen lung. Acești factori evidențiază că stimularea creativității bibliotecarilor presupune atât resurse materiale și formare profesională, cât și sprijin emoțional, deschidere instituțională și spațiu pentru experimentare.

Pentru a stimula creativitatea bibliotecarilor, respondenții au identificat o serie de factori considerați esențiali în susținerea acestui proces:

- alocarea unui timp pentru reflecții creative și dezvoltarea unor proiecte speciale;

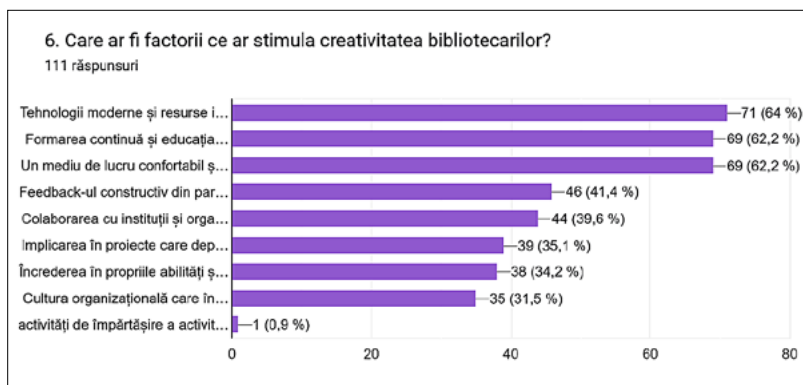

Figura nr. 6. Factori ce ar stimula creativitatea bibliotecarilor.

- recunoașterea valorii creativității și încurajarea inițiativelor originale din partea conducerii;
- impulsionearea curiozității prin miniproiecte personale;
- libertatea de acțiune și autonomia profesională în planificarea activităților;
- accesul la resurse variate și bugete dedicate inițiativelor inovatoare;
- remunerarea motivantă și recompensarea ideilor valoroase;
- alocarea unui buget distinct pentru activități creative în cadrul bibliotecii.

Pentru mulți bibliotecari, dezvoltarea profesională continuă și schimbul de experiență reprezintă motorul principal al creativității. Printre cele mai des menționate oportunități se regăsesc:

- participarea la evenimente naționale și internaționale;
- vizite de studiu și schimburi de experiență cu alte biblioteci din țară și din străinătate;
- accesul la cursuri de gândire creativă, design thinking, inovație și alte forme de instruire nonformală;
- organizarea de zile tematice, activități ludice, jocuri creative, programe de mentorat intern, sesiuni de brainstorming sau workshopuri interne;
- organizarea de concursuri de idei, experimente locale, proiecte interculturale sau podcasturi axate pe teme de inovație și creativitate.

În rândul sugestiilor, se regăsesc și propuneri cu o notă inspirațională și aspirațională:

- profesia de bibliotecar ar trebui percepută și promovată *ca o profesie artistică*, unde *pasiunea pentru meserie* devine principala motivație;
- este necesară o *schimbare de focus de la activități strict statistice*, care și-au pierdut din relevanță, spre *idei inovatoare și activități cu impact real* asupra comunității și instituției.

Pentru stimularea creativității bibliotecarilor este nevoie de o combinație echilibrată între resurse, sprijin managerial, formare profesională, motivație personală și libertate de exprimare.

Cel mai mare beneficiu adus de inovațiile implementate în bibliotecă este *accesibilitatea sporită la resurse*, aspect indicat de 35,1% dintre respondenți. Acest rezultat evidențiază faptul că, în viziunea bibliotecarilor, modernizarea bibliotecii facilitează, în

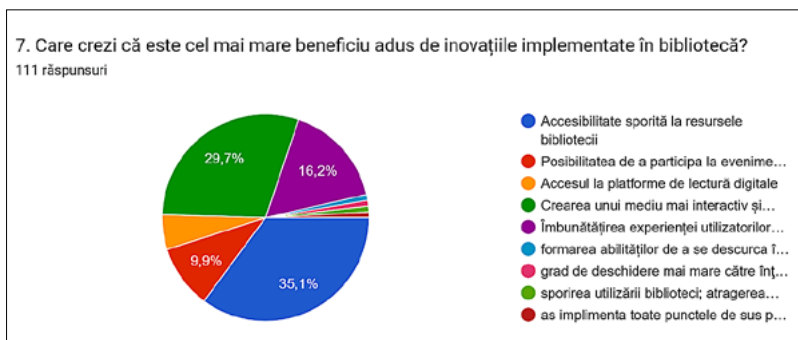

Figura nr. 7. Beneficiile aduse de inovațiile implementate în bibliotecă.

primul rând, accesul rapid, eficient și diversificat la informație. Pe locul al doilea se află *crearea unui mediu mai interactiv și modern* (29,7%), ceea ce sugerează transformarea bibliotecii într-un spațiu viu, atractiv și adaptat tehnologic la nevoile actuale ale comunității. Urmează apoi: *îmbunătățirea experienței utilizatorilor prin servicii personalizate* (16,2%), ce reflectă nevoia de relaționare individualizată și adaptare la profilul fiecărui utilizator; *posibilitatea de a participa la evenimente și ateliere online* (9,9%) – un beneficiu care extinde accesul la activitățile bibliotecii dincolo de spațiul fizic.

Inovațiile sunt astfel valorizate, în primul rând, pentru capacitatea lor de a democratiza accesul la cunoaștere și de a transforma biblioteca într-un spațiu incluziv, dinamic și adaptabil nevoilor moderne. În acest context, direcțiile viitoare de dezvoltare ar trebui să se concentreze pe accesibilitate, digitalizare, interactivitate și personalizare a serviciilor. Alte beneficii ale inovațiilor vizează:

- sporirea numărului de utilizatori ai bibliotecii și popularității bibliotecii în comunitate;
- dezvoltarea capacității de a gândi, crearea ideilor originale;
- crearea unor linii solide de comunicare în interiorul instituției;
- stimularea interesului pentru lectură și învățare prin mijloace atractive;
- redefinirea rolului bibliotecarului ca formator și facilitator;
- reducerea consumului de hârtie, arhivarea digitală, biblioteca digitală, zona digitală;
- menținerea profesiei de bibliotecar și bibliotecile vii;
- adaptabilitate în fața schimbărilor sociale;
- perceperea bibliotecii ca un loc de întâlniri, comunicare și creație;
- modernizarea infrastructurii bibliotecii, preluarea rolului de model al transformării instituționale la nivel comunitar și de țară;
- creșterea impactului bibliotecilor asupra comunității, facilitând incluziunea socială și educațională.

Majoritatea covârșitoare a participanților (86,5%) consideră că schimbarea poate fi stăpânită prin învățare, subliniind rolul esențial al educației continue în adaptarea la noi contexte. Doar 3,6% au răspuns negativ, în timp ce 9,9% s-au declarat indeciși. Acest rezultat reflectă o atitudine deschisă și receptivă față de dezvoltarea

Figura nr. 8. Stăpânirea schimbării prin învățare.

personală și profesională ca soluție pentru gestionarea transformărilor din domeniul biblioteconomic și nu numai.

Bibliotecarii respondenți au învățat despre inovație din multiple surse, majoritatea indicând mai multe surse de informare și învățare continuă. Cele mai frecvente surse au fost: *Campusul competențelor* – 78 de respondenți (70,3%); *experiențele colegilor* – 57 de respondenți (51,4%); *cărți* – 53 de respondenți (47,7%); *alte domenii* – 45 de respondenți (40,5%); *managementul de vârf* – 32 de respondenți (28,8%). Pe lângă aceste surse principale, respondenții au menționat și alte surse valoroase de învățare:

- Internetul și rețelele sociale, platforme educaționale, bloguri, cursuri online;
- cărți și reviste de specialitate;
- proiecte și practici din domeniul bibliotecilor naționale și internaționale: International Federation of Library Associations (IFLA) – rapoarte despre tendințe globale în

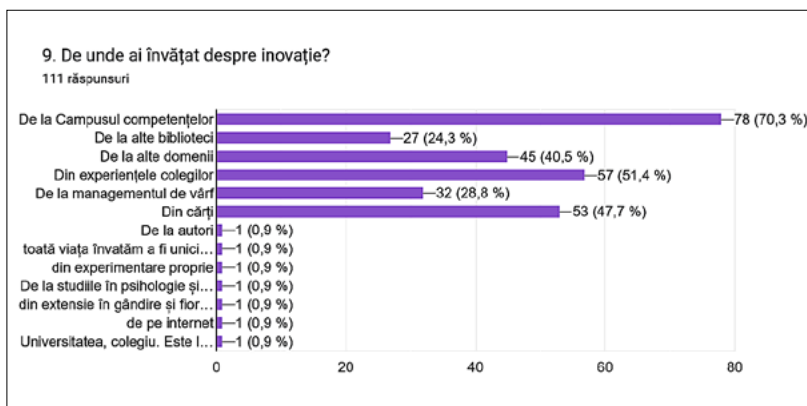

Figura nr. 9. Surse de învățare despre inovație.

biblioteci; UNESCO – proiecte legate de accesul la informație și educație prin biblioteci; OECD – analize privind educația digitală;

- participarea la ateliere și conferințe, instruirii și studii individuale;
- colaborarea cu colegi de lucru și prieteni cu gândire creativă și schimbul de experiență din alte domenii;
- lectura de biografii ale personalităților marcante în domeniul inovației și viziunea de filme despre inovație, precum cele legate de marii inovatori și descoperirile științifice.

Printre cărțile menționate de bibliotecari se află titluri precum: *Creativitatea: descătușarea forțelor interioare* de Osho; *Cum să ne dezvoltăm creativitatea* de B. Bouillercce și E. Carre; *Superficialii* de N. Carr; *Identitatea virtuală* de Mihnea Măruță; *Puterea lui WOW* de angajații Zappos, cu sprijinul lui Mark Dagostino, Tony Hsieh; *Cultura serviciilor superioare* de Ron Haufman; *Jocurile minții, Secretele creativității* de Michael Michalko; *Gata de schimbare* de Michael Jarrett; *2062: Lumea creată de inteligența artificială* de Toby Walsh; *Gândirea de tip cutie neagră. Cum ia naștere inovația din eșecuri* de Matthew Syed; *Inovația ca soluție în afaceri* de M. Christensen și Michael E. Raynor; *Idei inovative de atragere a copiilor la bibliotecă și lectură* de E. Bejan; volumul *Puterea inovației*, revista *BiblioPolis* etc.

Bibliotecarii își doresc să învețe printr-o varietate de metode inovative care să le susțină dezvoltarea profesională continuă și să contribuie la îmbunătățirea serviciilor oferite comunității. Pentru a fi eficientă și motivantă, învățarea profesională trebuie să stimuleze gândirea creativă, interactivitatea și aprofundarea cunoștințelor. Tehnologia joacă un rol important în acest proces, oferind acces rapid la informații, posibilități de interacțiune și personalizare a învățării.

Printre metodele moderne de învățare preferate de bibliotecari se numără:

- Inteligența Artificială (AI) – pentru personalizarea conținutului, automatizarea proceselor și explorarea de resurse inteligente;
- simulările AR/VR (Realitate Augmentată și Virtuală), care permit o învățare experiențială, practică și captivantă;

- aplicațiile și platformele educaționale (Kahoot, Quizizz, Classcraft, Microlearning, M-learning etc.), care încurajează interactivitatea și învățarea în ritm propriu;
- podcasturile educaționale și cărțile audio – pentru învățarea flexibilă, adaptată programului individual;
- cursurile online, care oferă acces la conținut variat, actualizat și acreditat;
- tutorialele video, webinarile interactive și conferințele virtuale – utile pentru învățare vizuală și schimb de idei;
- comunitățile de practică online – spații colaborative pentru reflecție și dezvoltare profesională;
- Learning Sprints – sesiuni de învățare scurte, intensive, orientate spre un obiectiv clar.

Pe lângă aceste instrumente tehnologice, bibliotecarii optează și pentru metode inovative centrate pe experiență și colaborare, cum ar fi:

- *învățarea prin provocări zilnice* – activități scurte și practice care mențin angajamentul și motivația;
- *învățarea bazată pe proiecte* – „a învăța făcând”, prin dezvoltarea de proiecte relevante pentru activitatea profesională;
- *învățarea prin storytelling* – utilizarea narațiunii pentru a transmite concepte, experiențe și bune practici într-un mod memorabil;
- *învățarea colaborativă (cooperative learning)* – lucrul în echipă pentru rezolvarea problemelor și schimbul de idei;
- *peer-learning* – învățarea prin colaborare între colegi;
- *mentoratul și coachingul* – sprijin personalizat în dezvoltarea profesională;
- *Escape Room biblioteconomic* – activitate ludică, bazată pe joc, cu aplicabilitate practică;
- *învățarea prin lectură și cercetare* – lectura cărților de specialitate, consultarea revistelor profesionale și articolelor științifice, studiul tendințelor din domeniu, urmărirea autorilor și experților în inovație, analiza studiilor de caz și a practicilor de succes;
- *învățarea de la profesioniști cu experiență din afara bibliotecii* – prin sesiuni de training, întâlniri sau colaborări;
- *schimb de experiență și comunicare* – vizite de studiu, excursii, interacțiuni cu alte biblioteci; schimburi de experiență între bibliotecari (inclusiv internaționale); proiecte și

colaborări interinstituționale; job rotation, brainstorminguri, mese rotunde, discuții tematice, sesiuni interactive de tip teambuilding, tabere/bootcampuri, picnicuri etc.

La fel de valoroase în procesul de învățare și dezvoltare profesională rămân metodele tradiționale. Printre acestea se numără: învățare prin joc, jocuri de rol, ateliere profesionale și creative, seminare, conferințe, sesiuni informative, concursuri, workshopuri, experimente, cluburi de lectură și dezvoltare profesională, ateliere practice & învățare experiențială, învățare multimodală (vizual+auditiv+kinestetic) etc.

Prin combinarea acestor metode, bibliotecarii își pot construi un parcurs de învățare variat, adaptat propriilor nevoi și ritmului de dezvoltare profesională, într-un mod atractiv și eficient.

Printre modurile grație cărora bibliotecarii pot învăța și se pot inspira se numără:

- *cercetarea în lung și în lat a internetului*, pentru a descoperi, adapta sau chiar „împrumuta” idei care pot fi aplicate în domeniul biblioteconomic;
- *studierea tematicii inovației* în toate formele sale, din surse diverse și interdisciplinare;
- *urmărirea autorilor care scriu cărți despre inovație* – pentru a înțelege perspective contemporane și aplicabile;
- *experimentarea gândirii diverse (divergente)* – prin explorarea de idei „din afara cutiei” și abordări neconvenționale;
- *observarea tendințelor generale de dezvoltare și progres* în societate, educație, tehnologie și cultură;
- *cunoașterea tendințelor futurologice din domeniu* – anticiparea schimbărilor relevante pentru biblioteci, pentru a înțelege cum ar putea arăta viitorul și ce rol pot avea bibliotecile în el.

Dincolo de diversitatea metodelor moderne, unii bibliotecari sunt convinși: „Prioritatea o deține cartea. De ce 7 metode? Eu știu una: «Citește! Aplică! Ai curaj!»». Aceste viziuni subliniază un adevăr simplu și profund: puterea de a învăța, de a inova și de a evolua pornește adesea din paginile unei cărți și se amplifică prin aplicare curajoasă în realitate”.

Toate acestea contribuie la un proces de învățare activ și continuu. Prin conectarea la ideile mari, la oamenii care inovează, bibliotecarii pot deveni la rândul lor catalizatori ai schimbării în comunitățile lor.

Concluzii

Peste 90% dintre respondenți susțin că biblioteca depune eforturi reale pentru a ține pasul cu schimbările, chiar dacă resursele sunt uneori limitate. Acest rezultat confirmă direcția de dezvoltare, dar indică și nevoia unui sprijin constant prin resurse și investiții care să facă transformarea sustenabilă.

Per ansamblu, se conturează o atitudine predominant favorabilă față de inovație: deschidere, disponibilitate de adaptare și dorința de a integra noutatea în plan profesional și personal, în pofida unor opinii mai rezervate. Inovația este asociată mai ales cu servicii și produse care îmbunătățesc viața oamenilor, cu adaptarea la schimbările sociale și cu transformarea ideilor creative în soluții practice; pentru mulți, ea rămâne un motor al dezvoltării și al excelenței.

Respondenții indică drept condiții-cheie pentru stimularea inovației: investiții în tehnologie și modernizarea spațiilor, formare continuă, precum și un mediu de lucru care încurajează gândirea creativă și schimbul de idei. Sugestiile pot fi sintetizate în opt direcții: (1) cultură organizațională deschisă, (2) experimentare și colaborare, (3) spații și infrastructură pentru inovații, (4) implicarea comunității și a tinerilor, (5) instruire continuă, (6) parteneriate și finanțări externe, (7) cercetare și adaptare permanentă, (8) motivarea angajaților.

Creativitatea este definită frecvent ca abilitatea de a crea ceva nou, de a exprima idei într-un mod original și de a gândi flexibil, dincolo de tipare. În multe răspunsuri, ea apare și ca autorealizare, curaj de a experimenta, învățare din greșeli, capacitate de a transforma resursele existente în oportunități și de a genera valoare socială. Această diversitate confirmă creativitatea ca o competență multidimensională, relevantă atât pentru dezvoltarea personală, cât și pentru calitatea serviciilor.

Pentru susținerea creativității bibliotecarilor sunt considerați esențiali: accesul la tehnologii și resurse moderne, formarea profesională, un climat de lucru motivant, feedbackul comunității și al managementului, colaborarea externă și o cultură instituțională care încurajează inițiativa. În mod concret, se solicită timp dedicat proiectelor, autonomie profesională, bugete distincte pentru idei inovatoare, recunoașterea și recompensarea contribuțiilor, precum și schimburi de experiență și dezvoltare continuă.

Oportunitățile cele mai des menționate includ: participarea la evenimente naționale și internaționale, vizite de studiu, cursuri de creativitate/design thinking/inovație, programe interne de mentorat și brainstorming, concursuri de idei, proiecte interculturale și inițiative media (de exemplu, podcasturi). Se subliniază și necesitatea reorientării de la activități strict statistice către intervenții cu impact real asupra comunității, alături de promovarea profesiei de bibliotecar ca profesie cu dimensiune creativ-artistică.

Beneficiile percepute ale inovațiilor implementate vizează, în primul rând, creșterea accesibilității la resurse, un mediu mai modern și interactiv, servicii mai bine adaptate utilizatorilor și extinderea activităților online. În plus, respondenții remarcă sporirea vizibilității bibliotecii, consolidarea comunicării interne, stimularea interesului pentru lectură și învățare, redefinirea bibliotecarului ca formator și facilitator, digitalizarea și reducerea consumului de hârtie, modernizarea infrastructurii și creșterea impactului social, educațional și incluziv al bibliotecii.

Majoritatea consideră că schimbarea poate fi „stăpânită” prin învățare, ceea ce reafirmă rolul educației continue; totuși, segmentul de aproximativ 15% indeciși recomandă intervenții mai clare de sprijin și motivare. Ca surse de învățare despre inovație se evidențiază: Campusul competențelor, experiențele colegilor, cărțile, transferul din alte domenii și managementul de vârf, completate de resurse online și instituționale (IFLA, UNESCO), ateliere, conferințe, studiu individual și modele inspiraționale din biografii și filme.

În privința metodelor preferate de învățare, respondenții combină instrumente moderne (IA, AR/VR, platforme educaționale, podcasturi, cursuri online, webinare, comunități de practică, learning sprints) cu abordări experiențiale și colaborative (provocări, proiecte, storytelling, peer-learning, mentorat/coaching, schimburi de experiență, job rotation, brainstorming, teambuilding), precum și cu formule tradiționale bine calibrate (jocuri de rol, traininguri, ateliere, seminare, conferințe, cluburi de lectură, învățare multimodală).

În concluzie, recomandările și feedbackul colectat oferă reperi solide pentru consolidarea acceptării schimbării și pentru eficientizarea proceselor de creativitate și inovație în activitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Referințe bibliografice

1. HARJEVSCHI, Mariana. Inovația în formarea profesională la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. *BiblioPolis*. 2024, vol. 92, nr. 1, pp. 7-15. ISSN 1811-900X.
2. IFTODI, Lina. Instruirea profesională a bibliotecarilor – ca factor de dezvoltare a abilităților creativei. *BiblioPolis*. 2013, vol. 48, nr. 2, pp. 52-57. ISSN 1811-900X.
3. *Puterea inovației. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. Concept: Lidia KULIKOVSKI, Mariana HARJEVSCHI. Chișinău: Garomont-Studio, 2022. 395 p. ISBN 978-9975-134-31-6.
4. ȚURCAN, Nelly. Evaluarea impactului formării profesionale continue a personalului Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. *BiblioPolis*. 2024, vol. 92, nr. 1, pp. 16-40. ISSN 1811-900X.

CZU 821.135.1(478).09-31=135.1

TU ȘI ALTE FEMEI DE DUMITRU CRUDU SAU FANTASMA IUBIRII TOTALE

Maria PILCHIN,
scriitoare, critic literar

Rezumat: Microstudiul interpretează romanul *Tu și alte femei* (Cartier, 2025) de Dumitru Crudu ca un dispozitiv narativ al dorinței, construit prin reluare, substituție și autoreflexivitate. Epigraful din Gheorghe Crăciun și intertextul cu *Frumoasa fără corp* introduc un pact de lectură în care corpul ginic e, simultan, prezență intensă și absență convertită în semn. Textul se lasă înțeles ca o matrioșcă: dintr-un chip feminin apar altele, ca variații ale aceleiași structuri fantasmatic-afective. Instabilitatea onomastică a protagonistului (Cosmin Dimitri / Cosmin Dumitru / Mircea) indică identitatea ca efect de discurs, un eu vulnerabil și „secundar”. Serialitatea numelor (Iulia, Tania, Livia, Natașa, Sveta, Beatrice etc.) reactivează promisiunea unei iubiri totale care se reinnoiește prin eșec, iar apariția-dispariția Iuliei fixează eroticul ca distanță. Pe fundal, tranziția postcomunistă și trauma deportărilor rememorate creează o ecologie morală a precarității. Scrisul operează ca terapie și supraviețuire, iar Sveta și, în totalitate, Beatrice sugerează o posibilă ieșire din automatismul înlocuirilor. Ironia autoreferențială, cu autorul ca personaj, demontează mitologiile confesiunii și ale autenticității înseși.

Cuvinte-cheie: fantasmă, serialitate, matrioșcă, autoreferențialitate, supraviețuire.

Abstract: The microstudy reads *You, and Other Women* (Cartier, 2025) by Dumitru Crudu as a narratological device of desire, built through repetition, substitution, and self-reflexivity. The epigraph dedicated to Gheorghe Crăciun and the intertext with *The Beauty without a Body* establish a reading